

— روش تدریس قصه‌گویی و قصه‌خوانی

قصه‌گویی یکی از قدیمی‌ترین، مردمی‌ترین و مؤثرترین هنرهاست. هنری نه در روی صحنه، بلکه در کنار بچه‌ها، مریبان و اولیای کودکان غالباً دیده‌اند که یک داستان جالب چگونه یک عده کودک ستیزه‌جو را با هم دوست و متحد کرده است. ولی این نکته را نیز نباید از نظر دور داشت، که تأثیر قصه بدون زحمت انجام نمی‌گیرد، بلکه باید داستان، خوب آموخته و به خاطر سپرده شود و چنان بازگو گردد که توجه کودکان بازیگوش را نیز به خود جلب کند و چون حفظ کردن قصه کار نسبتاً دشواری است احتیاج به مطالعه و دقت فراوان دارد.

این سؤال پیش می‌آید که چرا اصولاً داستان را از روی کتاب برای کودکان نخوانیم؟ جواب این است که داستان‌گویی مستقیم‌تر از کتاب‌خوانی است در قصه‌گویی بین شما و کودک کتابی وجود ندارد و چون کودک به صورت و چشمان شما خیره می‌شود، هر نوع تغییر حالت شما در او مؤثر می‌شود، به شوخی‌های قصه می‌خندد و از حوادث آن به هیجان می‌آید و علاوه بر محتوای داستان، لذتی را که شما در گفتن داستان می‌برید، می‌گیرد و به وجد می‌آید.

شما هم کودک را می‌بینید و نشاط او لذت شما را افزایش می‌دهد. از طرفی، رابطه نزدیک بین قصه‌گو و کودک باعث می‌شود که گوینده هر نوع اشکالی را که در درک داستان برای کودک پیش می‌آید در چهره او ببیند و کوشش کند تا کلمه و یا جمله نامفهوم را به او بفهماند. خلاصه می‌توان گفت داستان‌گویی ارتباط مستقیمی است میان کودک و بزرگ‌سال که درست به اندازه صحبت کردن می‌تواند صمیمی و عادی باشد و چون محیط داستان‌گویی گرم و دوستانه است کودک خیلی راحت‌تر می‌تواند مطلب را بفهمد و بپذیرد. همچنین به تجربه ثابت شده است که اجرای برنامه داستان‌گویی و داستان‌خوانی عامل مؤثری در بالا بردن سطح کتاب‌خوانی کودکان است و قبل از آن که کودک قدرت مطالعه کتاب را بیابد به راحتی بتواند به دنیای کتاب وارد شده و بین خود و کتاب رابطه عمیق و عاطفی ایجاد کند.

فواید قصه‌گویی و قصه‌خوانی

۱- تمام کودکان اعم از تیزهوش یا کم‌هوش، تندخوان یا کندخوان، احتیاج به مشوق و محرک برای گسترش حوزه مطالعه خود دارند و داستان‌گویی یکی از این مشوق‌هاست.

به عبارت دیگر داستان‌گویی و کتاب‌خوانی کودک را با آن قسمت از ادبیات که قبلاً برایش ناشناس بوده آشنا می‌سازد. کودکی در محیطی بزرگ می‌شود، که کتاب با صدای بلند خوانده شده و درباره آن بحث می‌شود، در آینده از افراد اهل مطالعه خواهد بود و به سمت مطالعه، گرایش خواهد داشت. زیرا با کتاب و کتاب‌خوانی خو می‌گیرد. با یک کتاب به خنده یا گریه می‌افتد

از حوادث کتاب به هیجان می‌آید، درباره کتاب و قهرمانان داستان‌ها آگاهانه به بحث می‌نشیند و قادر است، عقیده خود را درباره داستان‌هایی که خوانده است بیان کند. پس این وظیفه مربیان است که کودکان را با جلوه‌های مختلف ادبیات آشنا ساخته و ذوق کتاب‌خوانی را در آنان پرورش دهند.

۲- فایده دیگر داستان‌گویی و داستان‌خوانی، از بین رفتن فاصله میان قدرت خواندن کودک و قدرت درک او از ادبیات است، این فاصله در اغلب کودکان وجود دارد. فاصله قدرت خواندن و قدرت درک مسایل در بسیاری از آنان گاه از یک تا سه سال طول می‌کشد. باید داستان‌ها و اشعاری را که برایش قابل درک و لذت‌بخش هستند خواند. کتاب‌خوانی بزرگ‌ترها سبب می‌شود که «خواندن» آسان به نظر برسد و کودک به طور ناخودآگاه حس کند که اگر معلم، پدر و یا مادرش می‌توانند این طور به راحتی بخوانند و از خواندن لذت ببرند، پس خواندن نباید کار خیلی دشواری باشد.

۳- یکی دیگر از محاسن داستان‌خوانی و داستان‌گویی این است که کودکان یاد می‌گیرند چگونه مطالب را از راه گوش بیاموزند. ذهن آنان، بدون کمک عوامل دیگری در درک مطالب، روی کلمات گفته شده، متمرکز می‌شود.